

*А.О. Єпіфанов, д-р екон. наук, проф.,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Розвиток ринкової економіки, реалізація інвестиційно-інноваційної моделі функціонування суспільства та орієнтація на євроінтеграцію можуть бути забезпечені за рахунок високого інтелектуального потенціалу нації.

Загальновідомо, що рівень розвитку вищої освіти, стан людського капіталу, кваліфікація населення значною мірою впливають на соціально-економічний розвиток держави. Світова практика свідчить, що понад 50 % зростання ВВП на душу населення забезпечується підвищенням продуктивності праці, освіченістю, кваліфікацією та фаховими навичками громадян.

Сьогодні на вищу освіту покладаються завдання забезпечення потреб ринку праці та сфер економічної діяльності кваліфікованими кадрами. Особливої актуальності це питання набуває в складних умовах фінансової кризи, яка продемонструвала вразливість української економіки та призвела до зниження обсягів виробництва, зростання суми зовнішнього боргу, падіння показників ефективності функціонування фінансової системи. Важливу роль при вирішенні зазначених проблем відіграє насамперед якісна фінансова освіта, яка повинна бути динамічною, відповідати потребам сучасності та орієнтуватися на забезпечення стабільних темпів економічного зростання держави.

Вимоги до професійної підготовки фахівців фінансово-кредитного профілю постійно підвищуються, що у свою чергу вимагає розробки системного підходу щодо реформування вищої фінансової освіти як об'єктивної необхідності сьогодення, враховуючи, що існуючий потенціал освітньої системи України недостатньо повно задовольняє якісно нові потреби суспільства.

Основними факторами і процесами, що спричиняють зміни та стимулюють нововведення в сучасній вищій фінансовій освіті, є інтеграція України у світовий економічний простір, глобалізація економіки, зростання ролі фінансового сектора, необхідність підвищення рівня фінансової безпеки країни. Окрім того, можна констатувати, що незважаючи на велику кількість випускників вищих навчальних закладів економічного напрямку, рівень їх фахової підготовки не повною мірою відповідає вимогам часу, інституційним особливостям розвитку фінансового сектора України та не забезпечує їх конкурентоспроможність не тільки на європейському, але й на вітчизняному ринку праці. Усе це зумовлює необхідність постійного оновлення та удосконалення змісту фінансової освіти відповідно до результатів наукових досліджень та реальних суспільних і фахових потреб, що спрямовано насамперед на впровадження інноваційних технологій підготовки майбутніх спеціалістів та введення у навчальні програми нових

перспективних дисциплін прикладного характеру. Процес підготовки фахівців повинен реалізуватися через ефективну взаємодію вищих навчальних закладів з потенційними роботодавцями на основі інтеграційних процесів у системі “Освіта – наука – виробництво”, що дозволить поєднати теоретичну та практичну складові формування економічних знань, постійно підвищувати компетентність і практично використовувати нові знання для вдосконалення та розвитку фінансової системи країни.

Удосконалення національних освітніх стандартів у сфері фінансової освіти неможливе без урахування вимог європейської інтеграції, яка охоплює дедалі більше сфер життєдіяльності. Процес об’єднання Європи супроводжується формуванням спільного освітнього і наукового простору та розробкою єдиних критеріїв і стандартів у цій сфері в масштабах усього континенту. Національна освіта України чітко визначила орієнтир на входження в європейський освітній простір, що передбачає практичне приєднання до Болонського процесу за рахунок узгодження змісту навчання, розвитку співробітництва навчальних закладів, схем мобільності, інтеграції програм навчання, технологій тренінгу і наукових досліджень; запровадження європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS), розроблення системи зіставлення кваліфікації вітчизняних фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів та кваліфікації фахівців європейських країн. Ефективність нових складових змісту вищої фінансової освіти безпосередньо пов’язана із впровадженням нових технологій, спрямованих на принципову зміну навчальних пріоритетів у напрямі становлення особистості студента як майбутнього спеціаліста.

У вищій фінансовій освіті актуальною є розробка інноваційних технологій навчання, які базуються на використанні комплексного підходу, принципово нових ідей, рішень і механізмів для модернізації змісту і форм навчання, підвищення якості підготовки фахівців, забезпечення відповідності освітніх послуг вітчизняних вищих навчальних закладів європейським і світовим стандартам.

Конкуренентоспроможність фахівця на ринку праці можуть забезпечити лише висока якість здобутої освіти, постійне самовдосконалення людини й навчання протягом усього життя. Україна, приєднавшись до Болонського процесу, проводить відповідну роботу задля підтримки й розвитку європейських стандартів якості із застосуванням порівняльних критеріїв, механізмів і методів їх оцінки відповідно до вимог ENQA.

Важливе значення в процесі удосконалення вищої освіти має розвиток та подальше зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва в рамках двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів і угод. Необхідно зазначити, що єдиний освітній простір Європи перебуває в постійному розвитку. Саме тому до основних завдань прискорення інтеграції української системи фінансової освіти до європейського освітнього простору належить насамперед розвиток освітніх і наукових обмінів, які дають можливість забезпечити високу міжнародну мобільність

професорсько-викладацького складу, аспірантів та студентів; реалізація спільних з іноземними партнерами наукових досліджень і міжнародних освітніх програм; підвищення конкурентоспроможності університету в підготовці фахівців для зарубіжних країн. Треба підкреслити, що міжнародне співробітництво стає важливим аспектом функціонування національної системи вищої освіти, що сприяє розумінню глобальних проблем людства та ролі кваліфікованих спеціалістів у їх вирішенні.

Задоволення потреб суспільства і держави у фахівцях економічного профілю, здатних практично реалізувати стратегію сталого економічного розвитку України, для забезпечення високого рівня життя народу є пріоритетним завданням не тільки системи вищої освіти в цілому, але й кожного вищого навчального закладу України.

Єпіфанов, А.О. Перспективи розвитку фінансової освіти в умовах євроінтеграції [Текст] / А.О. Єпіфанов // Фінансова освіта: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : збірник матеріалів Міжнародної навчально-методичної конференції (29-30 квітня 2010 р., м. Севастополь). - Суми : УАБС НБУ, 2010. - С. 9-11.